

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego
Rok Szkolny 2024 / 2025
II Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego w Legionowie
Legionowo, wrzesień 2024 r.

Opracowanie: mgr Katarzyna Derlacz – szkolny doradca zawodowy

Podstawa prawna działania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ): Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 737 ze zm.) oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1798); Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r., poz. 325) i Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001 r. nr 61, poz. 624 ze zm.).

Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu właściwego, nadążającego za wyzwaniem współczesnego świata, przygotowania uczniów do wyboru dalszego kierunku kształcenia i przemyślanego wyboru przyszłego zawodu. WSDZ określa zarówno rolę i zadania nauczycieli, metody i formy pracy w ramach rocznego planu działania, jak i oczekiwane efekty podejmowanych działań w tym zakresie.

Wybór zawodu jest długofalowym procesem rozwojowym, składającym się z decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego umożliwia uczniom zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do rozwoju samoświadomości, tj. umiejętności określenia swoich mocnych i słabych stron, własnych predyspozycji zawodowych, znajomości oferty edukacyjnej w zakresie szkolnictwa wyższego, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także umiejętności przemyślanego planowania własnej kariery edukacyjnej i zawodowej. Współczesna, bardzo dynamiczna rzeczywistość stwarza konieczność kształtowania odpowiednich postaw, wiedzy i umiejętności, pomocnych w przygotowaniu do kreatywnego i efektywnego funkcjonowania na rynku pracy.

Doradztwo zawodowe jest nieodłączną częścią zadań spoczywających na szkole i służy prawidłowemu rozpoznaniu przez ucznia swojego potencjału edukacyjno - zawodowego oraz rozwijaniu jego tożsamości grupowej, jako ważnego elementu funkcjonowania społecznego. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje działania kierowane zarówno do uczniów, ich rodziców, jak i nauczycieli. U podstaw wprowadzenia WSDZ w szkole leży przekonanie, że środowisko szkolne odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu decyzji zawodowej uczniów.

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska;
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu.

WSDZ ma charakter planowych i celowych działań, obejmujących indywidualną i grupową pracę z uczniami. Szeroko rozumiane cele działań i zadania

Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego realizowane są w II Liceum Ogólnokształcącym przez dyrekcję, wychowawców, nauczycieli wszystkich przedmiotów, psychologa i pedagoga szkolnego, współpracujące ze szkołą podmioty lokalnego rynku edukacyjnego i lokalnego rynku pracy. Koordynatorem działań jest nauczyciel – szkolny doradca zawodowy.

Cele i zadania Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Cele ogólne:

1. Przygotowanie ucznia do świadomego wyboru dalszego kierunku kształcenia.
2. Przygotowanie ucznia do przyszłej roli pracownika bądź pracodawcy na współczesnym rynku pracy.
3. Pomoc uczniowi w podejmowaniu decyzji dotyczących realizacji odpowiednich ścieżek edukacyjnych prowadzących do dokonywania trafnych wyborów zawodowych.
4. Gromadzenie informacji dotyczących trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia.

5. Przygotowanie rodziców uczniów do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
6. Wsparcie nauczycieli w realizowaniu zadań związanych z preorientacją zawodową.
7. Współpraca z instytucjami wspierającymi Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

1. Poznanie siebie, diagnoza preferencji i zainteresowań zawodowych.
2. Kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno - zawodowego oraz dokonywania właściwych wyborów dotyczących kontynuowania nauki w szkołach programowo wyższych.
3. Dostarczenie informacji o szkołach policealnych i wyższych, zawodach, aktualnych trendach na rynku pracy.
4. Podejmowanie decyzji zawodowych i edukacyjnych z uwzględnieniem swojego fizycznego i psychicznego stanu zdrowia.
5. Kształtowanie odpowiedzialności za własny rozwój zawodowy.
6. Kształtowanie umiejętności określania swoich celów życiowych, komunikowania się, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem.
7. Kształtowanie postaw ważnych w pracy, tj. odpowiedzialności za podjęte zobowiązania, samodzielności, rzetelność, itp. oraz rozwijanie umiejętności miękkich uczniów takich, jak: współpraca i umiejętność pracy w zespole, sprawne komunikowanie się, prezentacja własnego zdania, umiejętność prowadzenia dyskusji i podejmowania decyzji, itp.
8. Umiejętność określenia swojego potencjału jako podstawy do kształtowania przyszłości.
9. WYROBIENIE nawyku konfrontowania wiedzy o zawodach z wiedzą o sobie i aktualnymi trendami na rynku pracy.
10. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy.

Rodzice:

1. Dostarczenie opiekunom wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, preferowanych, wartościach, zdolnościach, zainteresowaniach, mocnych i słabych stronach.

2. Zapoznanie rodziców z problematyką wyboru zawodu i możliwościami dalszego kształcenia dziecka.
3. Dostarczenie informacji o przeciwwskazaniach zdrowotnych.
4. Kierowanie do specjalistów pozaszkolnych, poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Nauczyciele:

1. Przekazywanie na zajęciach z poszczególnych przedmiotów treści z zakresu preorientacji zawodowej.
2. Pomoc nauczycielom w realizacji tematów z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych.
3. Realizacja treści doradczych z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych.

Osoby odpowiedzialne za realizację Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

Szkolny doradca zawodowy:

1. koordynowanie działalności informacyjno – doradczej szkoły;
2. pomaganie uczniom w określeniu ich zainteresowań, uzdolnień i innych cech istotnych przy podejmowaniu decyzji zawodowych i planowaniu kariery zawodowej;
3. udzielanie uczniom indywidualnych porad zawodowych na podstawie informacji zebranych z wykorzystaniem takich metod, jak rozmowa doradcza, wywiad, analiza dokumentów, wyniki badań testami psychologicznymi i pedagogicznymi oraz badań lekarskich, wyniki obserwacji w trakcie zajęć warsztatowych, itp.;
4. pomaganie w określaniu możliwości zawodowych uczniów mających ograniczenia psychofizyczne i wskazanie odpowiedniego dla nich rodzaju zatrudnienia;
5. wykonywanie, wg posiadanych uprawnień, badań testowych przydatnych w procesie wyboru zawodu;
6. udzielanie uczniom informacji o zawodach, instytucjach kształcących i szkolących oraz o aktualnej sytuacji na rynku pracy;

7. opracowywanie i aktualizowanie informacji o zawodach, drogach uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz potrzebach rynku pracy;
8. prowadzenie z uczniami zajęć grupowych mających na celu lepsze samopoznanie, kształtowanie aktywnych postaw oraz umiejętności planowania własnych karier zawodowych;
9. upowszechnianie wiedzy na temat planowania kariery zawodowej, możliwości pozyskiwania informacji o zawodach, drogach uzyskiwania kwalifikacji zawodowych, sytuacji na rynku pracy;
10. utrzymywanie bieżących kontaktów z pracownikami szkoły w celu zapewnienia optymalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów zawodowych osób korzystających z usług doradcy zawodowego;
11. współpraca z instytucjami pozaszkolnymi wspomagającymi preorientację edukacyjno – zawodową:
 - Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie,
 - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
 - instytucje i firmy z lokalnego rynku pracy.
12. prowadzenie odpowiedniej dokumentacji udzielanych porad i osób korzystających z usług doradcy zawodowego;
13. ścisła współpraca z psychologiem i pedagogiem szkolnym.

Pedagog i psycholog szkolny:

1. Współpraca ze szkolnym doradcą zawodowym w zakresie:
 - udzielania uczniom porad zawodowych na podstawie informacji zebranych z wykorzystaniem takich metod, jak rozmowa, analiza dokumentów, wyniki badań testami psychologicznymi i pedagogicznymi oraz badań lekarskich, wyniki obserwacji w trakcie zajęć warsztatowych, itp.;
 - pomocy w określaniu możliwości zawodowych uczniów mających ograniczenia psychofizyczne;
 - wykonywania, wg posiadanych uprawnień, badań testowych przydatnych w procesie wyboru zawodu;
 - psychoedukacji rodziców lub prawnych opiekunów ucznia.

Wychowawcy klas:

1. prowadzenie lekcji wychowawczych z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego i preo- rientacji zawodowej;
2. opieka nad uczniami podczas spotkań z zaproszonymi gośćmi i zorganizowanych wyjść edukacyjnych dotyczących realizacji zagadnień z zakresu doradztwa zawodowego;
3. organizowanie dla klasy spotkań z przedstawicielami zawodów oraz uczelni wyższych na terenie szkoły lub podczas wyjść edukacyjnych;
4. współpraca ze szkolnym doradcą zawodowym, pedagogiem i psychologiem szkolnym.

Nauczyciele:

1. Realizują następujące treści z zakresu doradztwa zawodowego na poszczególnych przedmiotach:
 - godzina wychowawcza – integracja zespołu klasowego, działalność na rzecz społeczności klasowej, szkolnej, rozwijanie umiejętności współpracy w grupie, role grupowe;
 - matematyka – korzyści wynikające ze znajomości matematyki, jej przydatność w życiu codziennym, wskazywanie gałęzi wiedzy, w których podstawą jest matematyka, np. budownictwo, elektronika, mechanika, nauki ekonomiczne, stolarstwo. Wskazywanie zawodów, które wymagają bardzo dobrej znajomości matematyki, np. ekonomista, matematyk, geodeta, księgowy, biegły rewident, sprzedawca. Rozwiązywanie zadań praktycznych: np. wyliczanie kosztów remontu, obliczanie podatku dochodowego, rozliczanie zobowiązań ZUS, US, GUS, wybór dobrej lokaty bankowej; przygotowanie do działalności gospodarczej, samozatrudnienia w zakresie rozliczeń fiskalnych, aplikowanie do funduszy unijnych;
 - informatyka – wysyłanie korespondencji mailowo, tworzenie dokumentów wielostronicowych, umiejętne redagowanie tekstu, sposoby pracy z Internetem – wyszukiwanie wiadomości, logowanie się do portali oferujących pracę, podstawy tworzenia własnych stron internetowych;
 - fizyka, fizyka w medycynie – przybliżanie uczniom zawodów wymagających znajomości zasad fizyki: elektryk, mechanik pojazdów samochodowych, dekarz, budowlaniec, mechanik. Wykorzystanie fizyki w zawodach związanych z nadawaniem i odbiorem dźwięku, w muzyce. Przekazywanie wiedzy o

szkodliwości hałasu, wykorzystywanie elementów astronomii, elektryczności, robotyki i automatyki w życiu codziennym;

- chemia – właściwości chemiczne i fizyczne wybranych pierwiastków i ich związków oraz ich zastosowanie w budownictwie, metalurgii, hutnictwie, farmacji, włókiennictwie, praca w laboratorium, aptece – zaznajamianie z pracą laboranta i farmaceuty. Pomoc w przypadku poparzeń i zatruc środków chemicznymi - zaznajamianie z pracą ratownika medycznego;
- biologia – choroby zawodowe, choroby cywilizacyjne, skutki długotrwałego stresu;
- geografia – struktura zatrudnienia i bezrobocie. Zróżnicowanie gospodarcze świata, zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno - komunikacyjnych;
- języki obce, Business English – słownictwo dotyczące zawodów, warunki pracy, rozmowa o pracę, jak napisać CV, list motywacyjny, elementy autoprezentacji;
- biznes i zarządzanie – komunikacja interpersonalna, autoprezentacja, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej i jej przebieg, tworzenie własnego CV, negocjacje, bezrobocie, rynek pracy, pomysł na własną działalność gospodarczą, biznesplan, etapy zakładania własnej działalności gospodarczej, mocne i słabe strony swojej osoby, aktywne poszukiwanie pracy, praca samodzielna a praca w zespole;
- wiedza o społeczeństwie – problemy polskiego społeczeństwa, problem bezrobocia i odrzucenia społecznego oraz metody walki z nimi, struktura zawodowa społeczeństwa polskiego, podział społeczeństwa ze względu na wykształcenie, etyka życia społecznego, postawy obywatelskie, cnoty obywatelskie, udział człowieka w życiu społecznym;
- historia – historyczny rozwój polskiego społeczeństwa, władza i jej społeczno - obywatelski obowiązek;
- język polski – rola pracy w życiu człowieka – praca organiczna, praca u podstaw, trudna praca ludzi wsi, kultura słowa, komunikacja społeczna, elementy autoprezentacji, skuteczność komunikacji, redagowanie podań, pism urzędowych, e- maili;
- edukacja dla bezpieczeństwa – służba wojskowa, ratownictwo medyczne – kryteria, alternatywy pracy;
- muzyka – zawody związane z muzyką i specyfika pracy w tych zawodach;

- wychowanie fizyczne – uświadomienie potrzeby aktywności fizycznej przez całe życie, stosowanie w życiu codziennym prozdrowotnego stylu życia, umiejętności sprzyjające zapobieganiu chorobom zawodowym, bezpieczna aktywność fizyczna;
- wychowanie do życia w rodzinie – galeria charakterów, poznawanie własnego charakteru i temperamentu. Komunikacja interpersonalna, asertywność, techniki negocjacji, empatia, rozwój psychoseksualny człowieka w kolejnych fazach życia;
- zajęcia biblioteczne – gromadzenie literatury z zakresu psychologii, prawa pracy i doradztwa zawodowego;
- dziennikarstwo – zawody związane z mediami, współczesne środki masowego przekazu;
- wstęp do psychologii – poznawanie siebie i innych, komunikacja interpersonalna, rozwój psychiczny człowieka i jego funkcjonowanie w kolejnych fazach życia;
- religia – współczesne obszary ludzkiej biedy, etyka gospodarcza i zawodowa, karta praw człowieka, istota ludzkiej pracy i jej sens, rozwój techniki – szanse i zagrożenia dla człowieka, zasady życia społecznego;
- etyka – etyka zawodowa, rola wartości w moralnym postępowaniu człowieka, komunikacja interpersonalna – mowa werbalna i niewerbalna, manipulacja, etyka a ekonomia, władza i jej moralne konsekwencje.

Formy i sposoby realizacji programu Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

1. lekcje wychowawcze;
2. zajęcia edukacyjne z zakresu preorientacji zawodowej (warsztaty, pogadanki, dyskusje, testy predyspozycji);
3. lekcje przedmiotowe, na których są realizowane treści z zakresu preorientacji zawodowej;
4. wyjścia edukacyjne;
5. spotkania z zaproszonymi gośćmi;
6. konsultacje indywidualne;
7. spotkania z rodzicami;
8. współpraca z przedstawicielami instytucji pozaszkolnych wspomagających realizację doradztwa edukacyjno – zawodowego;

9. współpraca z wyższymi uczelniami;
10. umieszczanie istotnych informacji z zakresu doradztwa zawodowego na stronie internetowej szkoły i na szkolnym *Facebooku*.

Treści tematyczne realizowane na zajęciach grupowych z doradztwa zawodowego na poszczególnych poziomach nauczania w r. szk. 2024/2025

Uczniowie:

- Klas I

W klasach pierwszych planuje się realizację następującej tematyki: zainteresowania, umiejętności i uzdolnienia, poznawanie siebie, swoich mocnych i słabych stron, określanie własnych obszarów rozwoju osobistego i edukacyjno – zawodowego, przyszła wizja siebie na rynku pracy, ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych, własny system wartości związany z pracą i etyką zawodową.

- Klas II

W klasach drugich planuje się realizację tematyki dotyczącej predyspozycji zawodowych, działań mających na celu zdobycie perspektywicznego zawodu, kwalifikacji zawodów i specjalności, tworzenia własnej mapy zawodów oraz poznawania zawodów przyszłości.

- Klas III i IV

W klasach trzecich i czwartych w r. szk. 2024/2025 planuje się realizację tematyki dotyczącej sposobów podejmowania decyzji oraz omówienie zagadnień i czynników wpływających na sukces zawodowy (wiedza, umiejętności, kompetencje). Ponadto planuje się zapoznanie uczniów z Polską i Europejską Ramą Klasyfikacji. Uczniowie tych klas zostaną ponadto zapoznani ze sposobami dokumentowania i organizowania swojego rozwoju, tj. tworzenia własnego portfolio i e-portfolio.

W r. szk. 2024/2025, w przypadku przyznawania szkolnemu doradcy zawodowemu zastępstw doraźnych, planuje się realizację następujących dodatkowych zagadnień z zakresu doradztwa zawodowego:

- Czy warto zdobywać wiedzę?;
- Czy warto pracować dorywczo?;
- Jak osiągnąć sukces zawodowy? – dyskusja z uczniami na temat sposobów osiągania sukcesu zawodowego;

Jak mentalnie i fizycznie przygotować się do egzaminu dojrzałości? – temat przewidziany do dodatkowej realizacji w klasach czwartych.

W ramach współpracy z instytucjami wspierającymi działania edukacyjno – zawodowe zaplanowano dla uczniów klas 1 – 4 LO:

- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów celem przybliżenia specyfiki pracy w wybranych profesjach, stosownie do profili klas licealnych prowadzonych w II LO;
- spotkania ze studentami wyższych uczelni celem przybliżenia specyfiki różnych kierunków studiów, przyszłego wyboru zawodu i późniejszej pracy w wybranych profesjach, stosownie do profili klas licealnych prowadzonych w II LO;
- spotkanie dla młodzieży z klas IV liceum ogólnokształcącego z przedstawicielami Powiatowego Urzędu Pracy nt. planowania kariery zawodowej;
- spotkanie dla uczniów z przedstawicielami służb działających na rzecz pomocy ludności, dotyczące przybliżenia uczniom specyfiki ich pracy oraz zakresu wymagań i umiejętności koniecznych do podjęcia pracy w tych służbach.

W ramach współpracy z rodzicami planuje się, zależnie od potrzeb zgłaszanych przez rodziców, spotkania indywidualne ze szkolnym doradcą zawodowym.

Przewidywane efekty związane z realizacją Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

1. Dla uczniów:

- przygotowanie do wejścia na rynek pracy;
- wzrost mobilności zawodowej absolwentów;
- przygotowanie do samodzielnego i aktywnego kształtowania swojej drogi zawodowej;
- umiejętność samodzielnego i świadomego podejmowania decyzji dotyczących przyszłości zawodowej.

2. Dla rodziców:

- przygotowanie do efektywnego wspierania swoich dzieci w ich wyborach edukacyjnych;

- przekazywanie swoim dzieciom aktualnych informacji o możliwościach kształcenia.

3. Dla szkoły:

- podniesienie konkurencyjności placówki;
- przygotowanie ucznia do pełnienia różnych ról społecznych w życiu;
- podniesienie rangi doradztwa zawodowego.

Ewaluacja Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

Ewaluacja WSDZ będzie służyć ocenie skuteczności jego funkcjonowania i będzie obejmować działania podejmowane przez szkołę i skierowane do młodzieży. Rozmowy z uczniami, rodzicami i nauczycielami oraz konsultacje ze specjalistami z zakresu doradztwa zawodowego pozwolą na pozyskanie informacji zwrotnej na temat jakości oferowanej pomocy doradczej w szkole. Takie informacje dadzą obraz mocnych i słabych punktów oferowanych usług doradczych i będą cenną wskazówką w procesie ich ulepszania. Ponadto, szkolny doradca zawodowy przedłoży dyrekcji szkoły i Radzie Pedagogicznej, na zakończenie I-go śródrocza, informację, a na zakończenie II-go śródrocza, sprawozdanie ze zrealizowanych działań w zakresie doradztwa zawodowego w II Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Jana III Sobieskiego w Legionowie.